

Besicilikte AB ile nasıl rekabet edebiliriz?

■ Hasan ARI
Veteriner Hekim

Siz besiye aldığınız hayvanın ihtiyaçlarını iyi hesaplamalısınız ki bunları en ucuza nasıl temin edeceğinizi planlayabilesiniz. Ancak bu şekilde daha ucuza üretim yapmış olursunuz. Aksi takdirde hem belki hayvana sindiremeyeceği yemi vererek zarar edersiniz hem de ileride hayvanın hastalanmasına sebep olabilirsiniz.

Son aylarda AB ile yapılan protokol gereği kırmızı et ithal etmemiz için yapılan baskılar kamuoyunu çok rahatsız etmişti.

Bunun iki nedeni vardı; birincisi son yıllarda Avrupa ülkelerinde görülen deli dana hastalığının ithal edilecek olan etlerle ülkemize taşınması ve vatandaşlarımıza hastalığın bulaşması riskinin olması.

Bu konuda halkımız tamamen haklı olarak endişelenmektedir, çünkü ithal edilmesi düşünülen etler önceden kesilmiş ve dondurulmuş etlerdir. Yani hastalık taşıma riski çok yüksek olan etlerdir. Buna karşın hiçbir ülke ithal edilecek etlerde hastalık etkenlerinin olmadığını yani bir başka deyişle bu etlerin yüzde 100 güvenli olduğu garantisini verememektedir.

İkincisi ise maalesef geçmişte tarım ve hayvancılık konusunda kendisine yeten ülkeler arasında olan ülkemizde pek çok nedenden dolayı kırmızı et fiyatları AB'den ithal edilmesi düşünülen et fiyatlarından çok daha yüksektir.

Yani önümüzdeki yıllarda gümrük birliği anlaşmaları gereği malların serbest dolaşımı gerçekleşir ise bu günkü hali ile bizim yetiştiricimiz AB yetiştiricileri ile rekabet edecek durumda değildir.

Peki yakın bir gelecekte bu tehlike başımızın üstünde Demokles'in kılıcı gibi sallanırken biz ne yapmalıyız da AB ülkeleri ile rekabet edebilecek duruma gelmeliyiz?

Öncelikle fiyatları yukarı çeken unsurları incelemeliyiz.

Bu unsurlar kısaca şu başlıklar al-

ında toplanabilir.

- Hayvan sayısının yetersiz olması ve hayvanların verim gücünün istenilen oranda olmaması.

- Hayvancılık işletmelerinin bir çoğunun küçük ölçekli olması ve sanayi tipi besicilik işletmelerinin yeterince yaygınlaşmamış olması.

- Besiciliğin periyodik olarak yapılması, üretimin yıl içinde sürekliliğinin olması.

- Bakım ve yem maliyetlerinin yüksek olması.

Burada özellikle son maddenin dikkate alınması açısından bakım ve yem maliyetlerine değinmek istiyorum. Çünkü bu sorun çözülmürse diğer sorunların çözümü kendiliğinden gelecektir.

Bakım ve yem maliyetlerinin yani üretim maliyetlerinin yüksek olmasının nedeni bana göre bizim yetiştiricimizin besi işini tam bilmemesinden kaynaklanmaktadır. İncelediğim pek çok işletmede, -ki buna kapasitesi çok yüksek olanlar da dahil- besiciliğin teknik anlamda uygulanmadığını gördüm.

Avrupa ve dünyanın hayvancılıkta gelişmiş, yani bizden daha ucuz et üreten ülkelerine baktığımızda yıllarca hayvanlara daha ucuza ve daha çok sindirilebilir yem üretmenin yollarının araştırıldığını görmekteyiz.

Teknik besicilik ne demektir, önce bunu biraz açmak istiyorum. Öncelikle besiye alınan hayvanların iyi tanınması gerekmektedir. Yani bu hayvanların ırkı, yaşı, verim düzeyi, ihtiyaç duyduğu besin maddeleri gibi.

Bunlar bilinmeden babadan kalma yöntemlerle veya kulaktan dolma rasyonlarla yapılan besiciliğin başarı şansı çok düşüktür.

Siz besiye aldığınız hayvanın ihtiyaçlarını iyi hesaplamalısınız ki bunları en ucuza nasıl temin edeceğinizi planlayabilesiniz. Ancak bu şekilde daha ucuza üretim yapmış olursunuz. Aksi takdirde hem belki hayvana sindireme-

yeceği yemi vererek zarar edersiniz hem de ileride hayvanın hastalanmasına sebep olabilirsiniz.

Bilinçli bir üretici öncelikle şunları yapmalıdır;

- Alacağı hayvanı önce sağlık ve yaş olarak incelemelidir ki yapacağı besiyi buna göre planlasın.

- Alınan hayvanları daha önce alınmış olanların yanına hemen sokmamalıdır.

- Hayvanın ihtiyaç duyduğu besin maddeleri uygun oranlarda verilmelidir.

Bizdeki uygulama çoğunlukla alışlagelmiş kaba yemler ki bunların başında hiçbir besleyici değeri olmayan saman gelmektedir, fabrika yemi, varsa mısır silajı, bulunulan bölgeye göre ayçiçeği küspesi, pamuk tohumu küspesi ve şeker fabrikası ürünleri kullanılarak besi yapılmaktadır.

Burada pek çok yanlışlık yapılmaktadır. Kağıt üstünde hesapladığımızda rasyon dengeli olarak görünse bile beklenen verimin alınmadığı pek çok işletme gezdim.

Bunun nedeni, verilen bu yemlerin hayvan tarafından ne kadarının sindirilip ete dönüştürüldüğünün bilinemesinden kaynaklanmaktadır. Durum böyle olunca verilen yemin belki de yarıya yakını sindirilmeden dışkı ile dışarıya atılmaktadır. Yani bir kilogram etin maliyeti artmaktadır..

Yapılması gereken şey hayvanın yemden yararlanma oranının artırılarak daha az yem ile daha fazla canlı ağırlık artışı sağlamanın yollarının aranmasıdır.

Bir de yem maddelerinin belirlenen bölge şartlarına göre daha ucuz alternatiflerin araştırılmasıdır.

Avrupa ve dünyanın hayvancılıkta gelişmiş, yani bizden daha ucuz et üreten ülkelerine baktığımızda yıllarca hayvanlara daha ucuza ve daha çok sindirilebilir yem üretmenin yollarının araştırıldığını görmekteyiz.

Yakın bir geçmişte hayvanlara verim artırmak amacı ile yapılan ilaç uygulamalarının, hayvansal kökenli protein kaynaklarının insan sağlığına verdiği zararların ortaya çıkması, araştırmacıları yeni yöntemler bulmaya yöneltmiştir.

Bugün Dünya Sağlık Örgütü ve Avrupa Parlamentosu hayvanlarda verim artırıcı olarak kullanılabilecek maddelere sıkı bir kısıtlama getirmiştir ve bu konuda çok ciddi yaptırımlar uygulamaktadır.

Öncelikle besiye alınan hayvanların iyi tanınması gerekmektedir. Yani bu hayvanların ırkı, yaşı, verim düzeyi, ihtiyaç duyduğu besin maddeleri gibi. Bunlar bilinmeden babadan kalma yöntemlerle veya kulaktan dolma rasyonlarla yapılan besiciliğin başarı şansı çok düşüktür.

Ülkemizde de yeni verim artırma teknikleri yaygınlaşmaktadır. Bunların pek çoğu tavukçuluk sektörünün öncülüğünde olmuştur.

Örneğin probiyotik ve mayaların rasyona eklenmesi ile yemin sindirilebilirliğinin artması sağlanmıştır. Bu sayede hayvanlar yediği yemin daha fazlasını sindirebilmektedirler. Bu da daha az yemle daha fazla verim alınmasına neden olmaktadır..

Ayrıca alternatif yem maddelerinin araştırılarak rasyonun daha ucuza mal edilmesi konusunda yapılan çalışmalar sonucu silajlık mısır ekimi artmıştır. Burada şuna dikkat etmek lazımdır. Mısır silajında protein oranı düşüktür, rasyonda gereğinden fazla olursa rasyonun yüzde protein oranını düşürecektir. Bu nedenle rasyona ucuz protein kaynakları ilave etmek gerekebilir.

Şahsen ben bu konuda mısır silajı ve arpa posasının kombine kullanımından son derece olumlu neticeler aldım. Uyguladığım bir programda 2.80 YTL'lik yem maliyeti ile 1.300 gr. canlı ağırlık artışı sağladım.

Yani bir kilogram eti 4 YTL yem maliyeti ile gerçekleştirdim.

İşte yukarıda anlattığım konulara dikkat edilerek etin maliyetini düşürmek ve dış piyasada rekabet gücü kazanmak mümkün olacaktır.

Herkese verimli ve kazançlı günler diliyorum.